

Sygn. I C 249/17

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia (del.) Hanna Kaflak-Januszko
Protokolant:	stażysta Agata Dauksza

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2019 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa F. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda F. S. 116.823,68 zł (sto szesnaście tysięcy osiemset dwadzieścia trzy złote 68/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwot:

- 99.593,68 zł od 16.06.2016 do dnia zapłaty;

- 17.230,00 zł od 21.09.2017 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 11.259,00 zł (jedenaście tysięcy dwieście pięćdziesiąt dziewięć złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Słupsku kwotę 1.208,17 zł (tysiąc dwieście osiem złotych 17/100) nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygnatura akt I C 249/17

UZASADNIENIE

Powód **F. S.** pozwał (...) **Spółkę Akcyjną w W.** o dopłatę 116 823,68 zł odszkodowania z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w tym 99 593,68 zł za szkodę w pojeździe z odsetkami od 16 czerwca 2016 r., a 17 230,00 zł za najem pojazdu zastępczego z odsetkami od dnia wniesienia pozwu. Jego pojazd został uszkodzony w wypadku drogowym. Sprawca był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej u pozwanego.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

I. Ustalenia faktyczne

16.05.2016 r. w kolizji drogowej doszło do uszkodzenia samochodu powoda marki A. (...). Sprawca posiadał ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów (OC) u pozwanego.

Po zgłoszeniu szkody i przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił powodowi 45 731,79 zł odszkodowania, ustalając wysokość kosztów przywrócenia pojazdu do stanu sprzed szkody i potrącając połowę z powołaniem się na zarzut przyczynienia się kierującego pojazdem powoda „poprzez brak zachowania szczególnej ostrożności i obserwacji przedpola pojazdu poprzez zaniechanie manewrów obronnych”.

(bezsporne, nadto dowód: pismo z 28.07.2016 r. – k. 20)

Sprawca szkody podjął manewr cofania na parkingu bez zachowania należytej ostrożności, gdy wjeżdżał tam kierujący pojazdem powoda, który miał pierwszeństwo i nie stwierdzono, by mógł uniknąć kolizji.

Koszt naprawy wyceniony został w systemie (...) na 148 787,05 zł.

(dowód: zeznania świadków M. K. i M. S. – k. 76v-79, akta likwidacji szkody – k. 74, 118, dokumentacja samochodu – k. 86-87, opinia biegłego Z. K. – k. 137-155, 175-180)

Powód nie mogąc korzystać z uszkodzonego pojazdu do codziennego użytku, wynajął pojazd zastępczy od 18.05.2016 r. na 28 dni ze stawką 615 zł brutto dziennie.

Na zakup samochodu tej klasy powód zdecydował się, by w dogodny sposób dowozić żonę (która używa z kul i wózka ze względu na schorzenia nóg) na wizyty lekarskie kilka raz w tygodniu (wobec rozległego zakresu schorzeń).

(dowód: zeznania powoda – k. 226-227 w zw. z k. 75-76, umowa i faktury opłacone przelewami – k. 29-34)

Stawki wynajmu pojazdu - typu jak uszkodzony - występują w wysokości 1 800 – 2 000 zł za dobę, 8 000 - 9 000 zł za tydzień, 18 000 – 20 000 zł za miesiąc.

Technologiczny czas naprawy ustalony został na 9 dni, ale wobec czynności koniecznych w toku przeprowadzania naprawy (m.in. zakup części, oczekiwanie na oględziny) i przy uwzględnieniu dni wolnych, data ponownego włączenia pojazdu do ruchu była zbieżna z datą zakończenia najmu uzasadnionego ze względu na czas naprawy.

(dowód: zeznania świadka M. S. – k. 76v-79, akta likwidacji szkody – k. 74, 118, opinia biegłego Z. K. – k. 187-192, 209-211, 227)

II. Ocena dowodów

Sporna była wysokość odszkodowania, gdyż pozwany zakwestionował kosztorys przedstawiony przez powoda, uważającego, że należy wycenić zakres powstałej szkody niezależnie od tego, czy i jak doszło do naprawy pojazdu. Pozwany uważał, że naprawę można było dokonać zgodnie z jego obliczeniem (z uwzględnieniem przyczynienia się kierującego pojazdem powoda) na podstawie wyceny kosztorysowej w systemach eksperckich z użyciem zamiennych części alternatywnych oraz oryginalnych zakupionych z rabatem. Podkreślał, że jeśli powód chce wykazać, że faktycznie poniesione koszty naprawy były wyższe, to powinien przedłożyć faktury.

Zarzucił, że roszczenie o zwrot kosztów najmu nie było zgłoszone przed wniesieniem pozwu, więc nie stało się wymagalne w tym dniu i powinno być pomniejszone o koszty ponoszone na eksploatację własnego pojazdu. Kwestionował wybraną przez powoda ofertę wynajmu pojazdu, podkreślając, że ubezpieczony powinien dążyć do minimalizacji szkody. Twierdził, że odszkodowanie wypłacił w ramach czasowych przewidzianych ustawą wobec konieczności dodatkowych wyjaśnień, a skoro wysokość odszkodowania ustalana jest poprzez orzeczenie, to data jego wydania określa wymagalność zasadzonego świadczenia.

Wobec przedmiotu sporu sąd oparł się na opinii biegłego, sporządzonej adekwatnie do przyjętej podstawy orzekania, omówionej poniżej, jak i w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy. Strony nie kwestionowały opinii, lecz pozwany podtrzymał zarzuty natury prawnej. Dodatkowo można nadmienić, że w innych opiniach znanych sądowni z urzędu z analogicznych spraw z rozliczaniem szkód samochodowych, neguje się uwzględnianie tzw. części zamiennych, gdyż wobec technologii ich wykonania nie są właściwymi zamiennikami części oryginalnych i stąd nie jest zasadne wykorzystywanie ich przy kalkulacji opartej na przyjętych zasadach, chyba że są to części alternatywne odpowiedniej jakości, np. Q - różniące się brakiem logo producenta samochodu.

Opis przebiegu kolizji także nie wskazywał na okoliczności prowadzące do możliwości zanegowania wniosków biegłego, że nie można zarzucać przyczyniania się do powstania szkody. Nic nie wskazywało, że kierujący pojazdem powoda nie został zaskoczony manewrem sprawcy, gdy ten nie zachował właściwej ostrożności przy cofaniu i by mógł zareagować zapobiegając lub minimalizując szkodę. Sąd nie miał podstaw, by kwestionować wiarygodność zeznań świadków. Skutki kolizji zostały utrwalone poprzez dokumenty i zdjęcia.

Nie były podważane stawki ustalone przez biegłego za wynajem pojazdu, a uzasadnienie długości czasu najmu pojazdu nie pozostawało w sprzeczności z innymi dowodami informującymi o przebiegu likwidacji szkody.

III. Ocena prawna

Pozwany jako ubezpieczyciel sprawcy szkody jest odpowiedzialny wobec powoda (art. 436 kc w zw. z art. 822 kc i art. 19 ust. 1, 34 ust. 1 cyt. ustawy z 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych ... Dz. U. Nr (...), p. (...) ze zm.).

Odszkodowanie wypłaca się w granicach odpowiedzialności cywilnej podmiotu objętego ubezpieczeniem (art. 13 ust. 2, 36 w/w ustawy ubezpieczeniowej oraz art. 361 kc). Kompensacyjna funkcja odpowiedzialności odszkodowawczej wymaga ustalenia odszkodowania w takiej wysokości, aby cały uszczerbek został wyrównany oraz aby poszkodowany nie został wzbogacony; uszczerbek wyraża się w różnicy między stanem w prawnie chronionych dobrach majątkowych, w różnicy między stanem tych dóbr, jaki istniał i jaki następnie mógłby istnieć w ramach normalnej kolei rzeczy, a stanem, jaki powstał na skutek zdarzenia wywołującego zmianę polegającą na uszczupieniu aktywów lub zwiększeniu pasywów (zob. uzasadnienie wyroku z dnia 16 maja 2002 r., V CKN (...) ("Izba Cywilna"(...), nr (...), s. (...)) oraz uchwały z dnia 15 listopada 2001 r., III CZP(...)). W konsekwencji należność zasądzono zgodnie z omówioną powyżej opinią biegłego.

Rozstrzygając ten spór sąd miał na uwadze ustabilizowane orzecznictwo w zakresie szkód w pojazdach, które zaakceptował, gdyż zostało ukształtowane w oparciu o ogólne zasady odszkodowawcze (zwl. art. 361, 363 kc i vide teza akapitu poprzedzającego) z uwzględnieniem przy tym istoty tego rodzaju odpowiedzialności ubezpieczeniowej. I tak :

- w oparciu o uzasadnienie wyroku SN z 1.09.1970 r. II CR (...), OSN 1971, Nr 5, p. 93 można wnioskować, że skoro wobec art. 363 § 1 kc poszkodowany ma prawo wyboru naprawy szkody poprzez naprawę lub zapłatę, wybierając kosztorysowy sposób naprawy nie godzi się (nie musi się godzić) na zminimalizowane odszkodowanie; wniosek ten potwierdza też wyrok SN z 16.05.2002 r. V CKN (...), LEX nr (...) : roszczenie o świadczenie należne od zakładu ubezpieczeń w ramach ubezpieczenia komunikacyjnego odpowiedzialności cywilnej z tytułu kosztów przywrócenia uszkodzonego pojazdu do stanu pierwotnego jest wymagalne niezależnie od tego, czy naprawa została dokonana,

- uchwała (jak i uzasadnienie do niej) z dnia 13 czerwca 2003 r. Sąd Najwyższy III CZP (...), OSNC (...), Biul.SN (...), Wokanda (...), Prok.i Pr.-wkl. (...), M.Prawn. (...): Odszkodowanie przysługujące od ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej za uszkodzenie pojazdu mechanicznego obejmuje niezbędne i ekonomicznie uzasadnione koszty naprawy pojazdu, ustalone według cen występujących na lokalnym rynku,

- wyrok z dnia 20 października 1972 r. Sąd Najwyższy II CR (...), OSNC (...) : W wypadku uszkodzenia rzeczy w stopniu umożliwiającym przywrócenie jej do stanu poprzedniego osoba odpowiedzialna za szkodę obowiązana jest zwrócić poszkodowanemu wszelkie celowe, ekonomicznie uzasadnione wydatki, poniesione w celu przywrócenia

stanu poprzedniego rzeczy uszkodzonej, do których to wydatków należy zaliczyć także koszt nowych części i innych materiałów, jeżeli ich użycie było niezbędne do naprawienia uszkodzonej rzeczy,

- wyrok z dnia 19 lutego 2003 r. Sąd Najwyższy V CKN (...) LEX nr (...) Odpowiedzialność ubezpieczyciela jest szczególną postacią odpowiedzialności cywilnej, a prawo ubezpieczeń majątkowych jest częścią prawa odszkodowawczego. Pojęcie odszkodowania jest w prawie ubezpieczeniowym takie same jak w innych działach prawa odszkodowawczego, służy naprawieniu powstałej szkody,

- wyrok z dnia 16 maja 2002 r. Sąd Najwyższy V CKN (...) LEX nr (...): Roszczenie o świadczenie należne od zakładu ubezpieczeń w ramach ubezpieczenia komunikacyjnego odpowiedzialności cywilnej z tytułu kosztów przywrócenia uszkodzonego pojazdu do stanu pierwotnego jest wymagalne niezależnie od tego, czy naprawa została dokonana. Jeśli zatem naprawa samochodu i rzeczywiste poniesienie kosztów z tego tytułu nie jest warunkiem koniecznym dla dochodzenia odszkodowania, to nie sposób podzielić poglądu, iż koszty naprawy określone przez specjalistyczny warsztat nie mogą być miernikiem dla ustalenia odszkodowania należnego powodowi, gdyż ten nie dokonał naprawy samochodu,

- wyrok z dnia 20 lutego 2002 r. Sąd Najwyższy V CKN (...) LEX nr (...): odszkodowanie za szkodę poniesioną w wyniku uszkodzenia pojazdu mechanicznego, należącego do poszkodowanego nie będącego podatnikiem podatku VAT, ustalone według cen części zamiennych i usług koniecznych do wykonania naprawy pojazdu, obejmuje mieszczący się w tych cenach podatek VAT,

- wyrok SN z 5.11.1980 r. III CRN (...) OSN Nr 10 p. 186 , gdzie zauważono, że zmniejszanie odszkodowania o amortyzację części prowadziłoby do tego, iż poszkodowany partycypowałby w naprawie, co nie odpowiadałoby omawianym zasadom odpowiedzialności.

Wobec powyższego zbędne jest odnoszenie się szczegółowo do przytoczonych przez pozwanego poglądów prawnych co do sposobu i zakresu likwidacji szkody w ramach ubezpieczenia OC, który przedstawił inną wykładnię (akcentując przy tym przepisy dotyczące wykonania zobowiązań, gdy wpierv należy dążyć do ustalenia ich zakresu). Nie znajdują one oparcia w przytoczonych zasadach prawa cywilnego, z których wywiedziono przytoczone tezy orzecznicze (czyli pełnej odpowiedzialności za szkodę, by poszkodowany nie ponosił w związku z tym własnych wydatków lub nie pozostawał z innym uszczerbkiem w mieniu, zwłaszcza że wobec skutków rynku dla pojazdu powypadkowego opcja zwiększenia wartości poprzez naprawę pozostaje wątpliwa) . Dlatego powód nie musiał okazywać faktur dotyczących naprawy. Nie podlegały także uwzględnieniu inne argumenty :

- dyrektywa dotycząca rynku części zamiennych nie wiąże biegłych przy dokonywaniu wyceny zgodnie z prawem cywilnym. Nadto wielokrotnie w innych sprawach biegli informowali o badaniach dotyczących części alternatywnych i wskazywali, że te o niższych parametrach niż przyjęte w opinii tej sprawy, utrudniają skuteczną naprawę, w tym np. wymagają dopasowania, co wiąże z większą robocizną,

- nie zostało wykazane, by powód otrzymał propozycję likwidacji szkody przez usługodawców wskazanych przez pozwanego. Zauważyć można, że oczekiwanie naprawy we wskazanej sieci warsztatowej narusza art. 363 § 1 kc. Związanie sposobem naprawienia szkody wierzyciela przez dłużnika jest sprzeczne z tą regulacją. Przy tym nie ma żadnych gwarancji, że proponowany warsztat zagwarantowałby poszkodowanemu naprawę w warunkach rynkowych (co do jakości i ceny). Nadto takie rozwiązanie wskazuje na możliwość wystąpienia praktyk monopolistycznych.

W orzecznictwie i doktrynie ustabilizowany jest także pogląd, że co do zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego przysługuje zwrot wydatków, które są celowe i ekonomicznie uzasadnione (m.in. orz. SN III CZP (...)). Przegląd orzecznictwa z terenu kraju na podstawie przeglądarek internetowych, wskazywał, że uwzględnia się jako zasadę bez zastrzeżeń zwrot kosztu najmu adekwatnie do klasy pojazdu. Dlatego sąd uznał, że kierując się tak ustaloną linią - powód, skoro poniósł wydatek, mógł oczekiwać jego zwrotu. A rzeczą ewentualnej zmiany linii orzeczniczej może być weryfikacja przesłanki kosztów celowych i niezbędnych w przypadku pojazdów ponadstandardowych.

Tu można nadmienić, że powód uzasadniał sytuacją rodzinno-chorobową konieczność stałego dysponowania takim samochodem w czasie, gdy oczekiwał na naprawę i odszkodowanie.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 kc przy uwzględnieniu art. 14 ust. 1 w/w ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. Nie stwierdzono przeszkód uniemożliwiających wypłatę odszkodowania za naprawę w terminie ustawowym. To pozwanego jako profesjonalistę obciąża ryzyko nieuznania danego zdarzenia za szkodę ubezpieczeniową. Materiał do oceny miał zgromadzony po zgłoszenia szkody, więc wypłata odszkodowania mogła nastąpić w terminie ustawowym. Przy tym rozstrzygnięcie to jest zgodne ze znaną lokalną linią orzecniczą. Częściowo oddalone zostały odsetki co do należności za najem pojazdu, gdyż sąd zasądził je, kierując się datą doręczenia pozwu jako początkiem biegu terminu, skoro wcześniej nie wezwano do ich uregulowania. Pozwany powinien mieć możliwość weryfikacji nowego roszczenia mimo, że już był po likwidacji szkody z tytułu naprawy.

Wobec powyższego powództwo podlegało uwzględnieniu poza nieznaczną częścią w zakresie odsetek.

IV. Koszty procesu

O kosztach postępowania sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu (nieznaczne oddalenie nie dotyczyło wartości przedmiotu sporu) na podstawie art. 98 § 1 kpc w zw. z § 2 pkt. 6 rozporządzenia z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych ...w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, gdyż 1 000 zł zaliczki wpłacone przez pozwanego na koszty opinii biegłego było niewystarczające.

Koszty poniesione przez powódkę to : 5 842 zł opłata od pozwu, 5 400 zł koszty zastępstwa prawnego, 17 zł opłata od pełnomocnictwa.

Koszty tymczasowo pokryte przez Skarb Państwa : 944 zł i 181,86 zł wydatki na wynagrodzenie biegłego, 82,31 zł zwrot kosztów utraconego zarobku przez świadka.

Zażalenie powoda zostało uwzględnione jako oczywiste w drodze autoweryfikacji i wobec tego nie naliczono kosztów z tego tytułu, zwłaszcza że sprowadzało się do wskazania, że opłata od pozwu został uiszczona (art. 102 kpc).